

jelenség a 18. és 19. század magyar irodalmában, amelyhez ne tárt volna fel értékes anyagot, s ne adott volna melléje első s éppen ezért hamar túlhaladható interpretációt. Nem egyszer vállalkozott arra a hálátlan feladatra, hogy anyag- és adatközlés kereteiben — ott, ahol rendszerint pusztába kiált az ilyen szó — mondja el véleményét, fejze ki állásfoglalását. Igaz, hogy egy pozitivistá kutató, anyagfeltáró nemzedék tagja volt, igaz, hogy élete végéig az adat, az anyag áhitatos tiszteletét őrizte meg, de még nagyobb becsületére válik az, hogy nem vonakodott az állásfoglalástól.

Az állásfoglalástól nem idegenkedő, elvi, tartalmi kérdések iránt fogékony s mélyen becsületes egyénisége hajlott kora ellenére is hamarosan megtalálta az utat a megújult magyar irodalomtörténetíráshoz, a marxista kutatókhoz. Érezte is, hogy szeretik és megbecsülik művét: a kandidátusi fokozat odaitélése örömmel töltötte el, s hatvanas éveiben a réginel is nagyobb lendületű, lázasabb munkára serkentette. Volt ebben a betakarítás sietségéből is. Aktívan vett részt az Irodalomtörténeti Állandó Bizottság ülésein, dolgozott munkaközösségeinkben, fáradhatatlanul bíralt, lektorált, alkotott és tervezett.

Alkotott és tervezett. Megadatott neki az az idő, amelyben még egyszer végigmehetett régi témákon, lezárhatta némelyik kutatási irányát. Hamisítás volna, ha azt mondanók, hogy marxista tudóssá lett. Megértő munkatársunk volt, a marxista bírálatot elgondolkozva fogadó, megszívlelő tudós. Belső fejlődése eredményeképp változtatta meg kutatásainak főtérületét. Érdekes és megkapó volt figyelniük, hogy az irodalmi barokk és a patriarkális nemesi irodalom — a két Amade és a két Kisfaludy — érdemekben gazdag kutatója most egyre inkább a felvilágosodás merészen haladó irányába s nagy, nem egyszer forradalmi jelenségében, fróájában és művében lelte föl kedve szerinti területét. Nagyterjedelmű s életrajzi vonatkozásban kitűnő Bessenyei-könyve, sajtó alatt levő nagy tanulmányai Szentjóni Szabórol, Kármánról, Verseghy s még inkább Kazinczy feldolgozására vonatkozó nagy tervei azt mutatják, hogy szakmai anyagán keresztül is egyre közelebb került jelenünkhöz, forradalmi világnézetünkhöz.

1904-ben adták ki (a Nyelvörben) első cikkét. Az utolsó művek 1954-ben kerültek ki fáradhatatlan tolla alól. Pályafutásának ötvenedik esztendejében ragadta el a halál. Nagy a veszteség, amely irodalomtörténetírásunkat, különösen pedig a felvilágosodáskori munkaközösséget érte. Műveivel a tudományt gazdagította. Szeretettreméltó emberi egyéniségének emlékét pedig mindenkor megőrizzük.

Szaunder József

GÁLÓS REZSÓ RÖVID ÉLETRAJZA ÉS FŐMŰVEI

Budapesten 1885. dec. 17-én született. Egyetemi tanulmányait a maga erejéből végezte el. Magyar-német szakos középiskolai tanár lett. Bölcsészeti doktorátust 1909-ben tett. 1908-tól 1918-ig a temesvári felsőkereskedelmi iskola tanáraként, 1918-tól 1939-ig a győri női felsőkereskedelmi iskola igazgatójaként működött. 1914–18-ban katonai szolgálatot teljesített. 1939-ben nyugdíjba vonult. A pécsi egyetemen 1928-ban nyert magántanári képesítést, itt 28 félévén át tartott előadásokat. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem 1946-ban habilitálta, itt 10 félévén át tanított. 1927 óta tagja a M. Tud. Akadémia Irodalomtörténeti Bizottságának. A Tudományos Minősítő Bizottság részéről az »Irodalomtudomány kandidátusa« fokozatot nyerte el.

Első tudományos munkái ingadozást mutatnak nyelvészet és irodalomtörténet között. Irodalomtörténeti szempontból már 1905–1908-ban főleg Szentjóni Szabó költészete és Amade László foglalkoztatja. Ettől fogva alakítja ki műfaját: az életrajzi problémákat oldozgató tanulmány-formát. 1911-ben jelenik meg első nagyobb műve, *Szentjóni Szabó László összes költeményei*-nek kritikai kiadása. (RMKvt.) Tankönyvek, irodalomtörténete mellett a két Kisfaludy költészetét tárgyaló nagyobb tanulmánya érdemei figyelmet. *A Dunántúl a két Kisfaludy költészetében*, (1927), majd tanulmánya *Legrégibb bibliafordításunkról* (1928), s számos értekezése, cikke *Mikesről* és *Kisfaludy Sándorról*. 1931-ben jelenteti meg *Kisfaludy Sándor hátrahagyott munkái*-t (Győr). 1937-ben *Amade Anyi verseit* összegyűjtő kritikai kiadása, valamint monográfiája jelenik meg *Amade Lászlóról*. Jelentések Barcsayról, Daykáról, Verseghyről, Berzsenyiről, Révai Miklósról, a két Kisfaludyról és Vörösmartyról szóló tanulmányai, ill. szövegközlései. 1951-ben jelent meg legértékesebb műve: *Bessenyei életrajza*. Sajtó alatt van *Szentjóni Szabórol* és *Kármánról* szóló nagyobb értekezése.

A kiadásért felelős: az Akadémiai Kiadó igazgatója

Műszaki felelős: Tóth Ferenc

A kézirat beérkezett: 1954. IX. 15. Terjedelem: 9 (A/5) ív. Példányszám: 500. 1 db melléklet.

Szerkesztésnek négy test képezet.
Képezet Négytestben csak az Vagyis Négytestben
Jármu az Vagyis Négytestben
Helyes Vagyis.

Bonatul szijumet, kijatal eletemet, nem kellen mar lollommet,
Im Jozsi Dó gyanag, Ezent bapag, s Galatofag örömiest,
Mert nagj juralmabag, s Jozsam jö jafag foglatta per ömiest,
Allhat job fellit, Ell Vek kumat mistot, kispj jiviem Vög kugien,

Letfogot ne jivien, vanna fogot Vajten, Job Düt mar ne vöjien,
Ezgis Gale pro balt, s Jög jaganak Callbalt, melle mar Jög jingojen,

Telcom komejienek, s megj jüt kentalomnek, be üet mar fo kerdoben
Tüvöti s jöfogot, jüme kü jöfogot, s jög angilokale kugoben,
Ölil örömiest, s jög s jöjüt kugoben, hie kugota s jörelmabag,

Jlyragij jö begyent, s bürgo jövelmabag, kij jöbetne jövelmabag,
Nijöda jö jövelmabag Vek jüö kugoben nem kugota jövelmabag,
Jö jö jö megadit ne jövelmabag jövelmabag, Tüvöti nem jö jövelmabag

Aldot kug jövelmabag, Boldogito lollom, s vörelmabag s vörelmabag jövelmabag,
Hogy jö jövelmabag Vörelmabag jövelmabag s vörelmabag jövelmabag,
Hann örömiest, s jög lollom ne, jövelmabag, s jög jövelmabag jövelmabag

Neki az Boldog jövelmabag s vörelmabag jövelmabag adatol ma jövelmabag,
Famlik jövelmabag, Ell büvöti mar jövelmabag nem jövelmabag jövelmabag,
Mert jövelmabag jövelmabag jövelmabag jövelmabag, jövelmabag jövelmabag jövelmabag

Jmar jövelmabag, jövelmabag jövelmabag, Tüvöti jövelmabag jövelmabag,
Hogy jövelmabag jövelmabag, s lollom jövelmabag, Vörelmabag jövelmabag,
Mert jövelmabag jövelmabag: s jövelmabag jövelmabag, jövelmabag jövelmabag.

jüvöti jö.

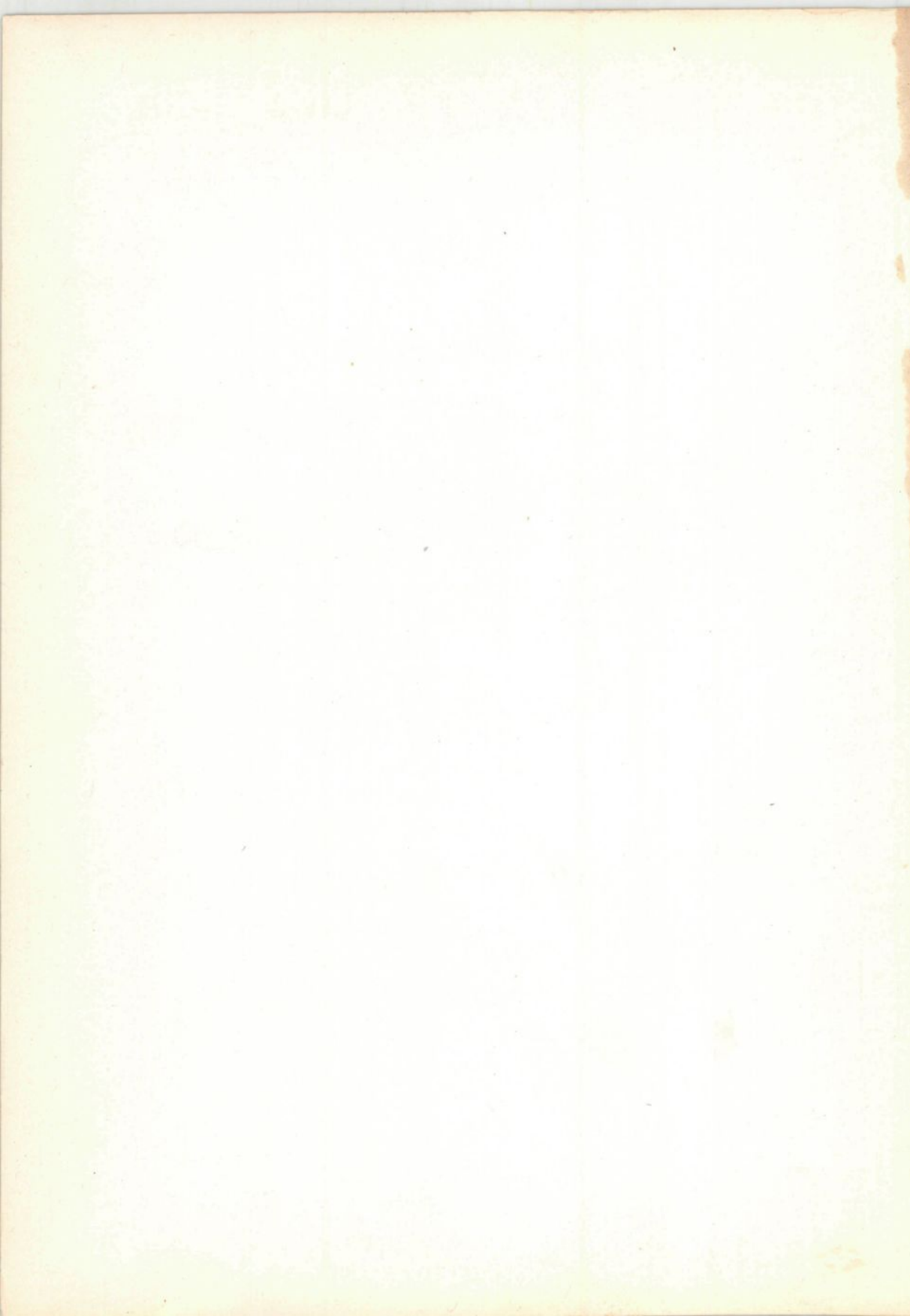
EHO. KATA.

1848
MAGYAR LEVÉLTÁR

(2)

478

4 1

TARTALOM

<i>Eckhardt Sándor</i> : A Fűves Kertecske	373
<i>Németh Gyula</i> : Balassi Bálint török verseihez	386
<i>Sz. Lódi Gabriella</i> : Gelléri Andor Endre	393

Kisebb közlemények

<i>Eckhardt Sándor</i> : A Szendrői hegedősének	406
<i>Iványi Béla</i> : Néhány adat Balassi Bálint életéhez és műveihez	415
<i>Győry János</i> : Igazítások Balassi szövegéhez	417
<i>Bóta László</i> : Balassi istenes verseinek kronológiájához	420
<i>Nagy Péter</i> : A Tündérkert egy »elveszett« fejezete	430

Emlékezések

<i>Benedek Marcell</i> : Riedl Frigyes	432
--	-----

Adattár

<i>Csapodí Csaba</i> : Ismeretlen szerelmes vers a XVI. század végétől	437
<i>Bán Imre</i> : Szepsi Csombor Márton babonafeljegyzése	439
<i>Jenei Ferenc</i> : Ady Endre és Juhász Gyula versei a Győri Hirlapban	440

Vita

<i>Bán Imre</i> : Ernst Robert Curtius: Europäische Literatur	442
<i>Belia György</i> : Megjegyzések Gellért Oszkár: Válasz az »Adattár«-nak c. cikkéhez	453

Szemle

<i>Varga József</i> : Földessy Gyula nyolcvan éves	454
<i>Bóka László</i> : Pais Dezső: A magyar irodalmi nyelv	457
<i>Stoll Béla</i> : Magyar Népzene Tára	463
<i>Varga József</i> : Néhány megjegyzés Ady Endre Összes verseinek új kiadásához	466
<i>Rubinyi Mózes</i> : Mikszáth Kálmán: Írói arcképek	470
<i>V. Kovács Sándor</i> : Janus Pannonius válogatott versei	472

Nekrológ

<i>Szauder József</i> : Gálos Rezső	475
---	-----

Ára: 12,— Ft

Előfizetés egy évre: 40,— Ft

A szerkesztőségnek beküldött és a következő számokban megjelenő írások:

I. Régi magyar irodalom

- Esze Tamás: Kuruc vitézek halotti búcsúzóí.
Korompay Bertalan: Adalékok és jegyzetek a Toldi-mondáéhoz.
Benda Kálmán: Alvinczy Péter történeti feljegyzései.
Perényi József: A László-legenda Oroszországban.
Csáji Pál: Irodalmi emlékek az 1753-i parasztfelkelésről.
Busa Margit: Ismeretlen színjáték a XVII. sz. végéről.
Perjés Géza: Balassi, a katona.
— Adalékok az ál-kuruc balladák vitájához.
Köpeczi Béla: Bethlen Miklós francia emlékiratai.
Zolnai Béla: Rákóczi Ferenc bécsűjhelyi olvasmányai.
Nemeskürty István: Bornemisza stílusa.
Angyal Endre: Vathay Ferenc-énekeskönyve.
Stoll Béla: A Kelecsényi-énekeskönyv.
Koltay-Kastner Jenő: A Königsbergi Töredék kérdéséhez.

II. Felvilágosodás és reformkor.

- Juhász Géza: Csokonai Árpádiásza.
Dénes Szilárd: Hozzászólás a Ványai Juhbehajtáshoz.
Beke Albert: Földi és Csokonai verselmélete.
Busa Margit: Adalékok Gvadányi műveinek bibliográfiájához.
Markó Árpád: Egy elfelejtett írókatona.
Kókay György: A bécsi Magyar Hírmondó története.
Dévényiné Somoshegyi Anna: Jósika II. Rákóczi Ference.
Horváth István: »A rettentő tanulság«.
Terbe Lajos: Mátyási József.
Segesváry Viktor: Zilai Sámuel levelei Ráday Gedeonhoz.
— Horváth Ádám két levele Ráday Gedeonhoz.
Scheiber Sándor: Arany János folyamodványa Kossuth Lajoshoz hivatalért.
— Adatok Arany János ifjúkori olvasmányaihoz.

III. A XIX. sz. második fele és XX. sz.

- Bisztray Gyula: Babits fogarasi éve.
Sziklay László: Gáspár Imre.
Komlós Aladár: Puskin Magyarországon.
— Ady és a Hét.
— Kosztolányi levelek.
Zolnai Béla: Kosztolányi levele az Ady-vitáról.
Gergely Pál: Arany János akadémiai titoknoki éve.
Dezsényi Béla: Kossuth publicisztikája 1849 után.
Gergely Gergely: Tolnai Lajos irodalmi nézetei.
Dénes Szilárd: Emlékezés Móricz Zsigmondról.
Németh G. Béla: Szarvas Gábor és a Nyelvőr.
Kozocsa Sándor: Móricz Zsigmond ismeretlen gyermekverse.
Szunyoghy Farkas: Móricz Zsigmond segédtanársága Kisújszálláson.
Barla-Szabó Jenő: Móricz Zsigmond diákkori szerelmek.
Domokos Sámuel: Román irodalmi kapcsolataink.
Forgács László: Jókai és az orosz irodalom.
Bay Ferenc: Vajda János győri kapcsolatai.
Benedek Marcell: Benedek Elek.
Kiss Tamás: Adatok Móricz Zsigmond két regényének keletkezési körülményeiről.
Vincze Géza: Móricz levelek.
— »Dózsa György unokája«.
Földes Anna: Hannibál feltámasztása.
Kosztolányi Dezsőné: »Így írtok ti«.
Gáldi László: József Attila a műfordító.
Kispéter András: József Attila és Juhász Gyula.
Patyi Sándor: József Attila leveleiből.
Sinka Erzsébet: József Attila Monoron.
Kiss Ferenc: József Attila versformái.
Reguly Ernő: József Attila bibliográfia.
Bokor László: József Attila ifjúkora.
Császtvay István — Péter László:
Juhász Gyula makói éve.
Horváth István: József Attila és az időmentékes verselés.
Péter László: Textológiai problémák.